

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
5455-11

meddelad i Stockholm den 1 oktober 2012

KLAGANDE

1. Emutec Förvaltnings AB
2. Emutec AB

Ombud för båda: Advokat Björn Larsson
Ahlford Advokatbyrå AB
Box 644
651 14 Karlstad

MOTPARTER

1. AA

2. Länsstyrelsen i Värmlands län
651 86 Karlstad

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 6 juli 2011 i mål nr 5906-10

SAKEN

Förordnande av särskild granskare enligt aktiebolagslagen

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens dom och fastställer förvaltningsrättens domslut.

Dok.Id 124636

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

BAKGRUND

Emutec Förvaltnings AB (moderbolaget) är moderbolag till Emutec AB (dotterbolaget). AA äger en tredjedel av aktierna i moderbolaget som i sin tur äger samtliga aktier i dotterbolaget. Moderbolaget förvaltar aktierna i dotterbolaget där verksamheten bedrivs. På extra bolagsstämma i moderbolaget yrkade AA med stöd av 10 kap. 21 och 22 §§ aktiebolagslagen (2005:551), ABL, att granskning genom en särskild granskare skulle genomföras i både moderbolaget och dotterbolaget. Stämman avlog yrkandet. AA begärde därefter hos länsstyrelsen att en särskild granskare skulle utses i de båda bolagen. Länsstyrelsen biföll hans begäran. Sedan bolagen överklagat upphävde förvaltningsrätten länsstyrelsens beslut såvitt det avsåg förordnande av särskild granskare i dotterbolaget. I det nu överklagade avgörandet biföll kammarrätten AAs överklagande av förvaltningsrättens dom.

YRKANDEN M.M.

Emutec Förvaltnings AB och Emutec AB yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen, med ändring av kammarrättens dom, fastställer förvaltningsrättens dom. Bolagen anför bl.a. följande. Av ordalydelsen i 10 kap. 22 § ABL framgår klart att en minoritetsaktieägare kan få en särskild granskare förordnad endast i det bolag han äger aktier i. Den som inte är ägare i ”granskningsbolaget” kan således inte heller begära att få granskare förordnad i detta bolag.

AA bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. följande. För det fall att överklagandet bifalls inträffar det paradoxala att han, trots att han äger en tredjedel av bolagen, helt förvägras insyn i dotterbolaget eftersom moderbolagets styrelse bestående av övriga två ägare kontrollerar dotterbolagets bolagsstämma. De uppgifter som kan lämnas med stöd av 10 kap. 7 § ABL kan aldrig ersätta en granskning genom en särskild granskare.

Länsstyrelsen anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet är om en minoritetsägare i ett moderbolag kan framställa förslag om granskning genom en särskild granskare i ett dotterbolag på bolagsstämma i moderbolaget.

Enligt 10 kap. 21 § ABL kan en aktieägare väcka förslag om granskning genom en särskild granskare. En sådan granskning kan avse bolagets förvaltning och räkenskaper under en viss förfluten tid, eller vissa åtgärder eller förhållanden i bolaget.

I 10 kap. 22 § första stycket ABL föreskrivs att ett förslag enligt 21 § ska framställas på ordinarie bolagsstämma eller på den bolagsstämma där ärendet enligt kallelsen till bolagsstämman ska behandlas. Om förslaget biträds av ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i bolaget eller till minst en tredjedel av de aktier som är företrädna vid bolagsstämman, ska länsstyrelsen på begäran av en aktieägare utse en eller flera särskilda granskare. Enligt andra stycket i 22 § ska bl.a. bestämmelsen i 7 § om tillhandahållande av upplysningar m.m. tillämpas på en särskild granskare.

Enligt 10 kap. 7 § första stycket ABL ska styrelsen och den verkställande direktören ge lekmannarevisorn tillfälle att genomföra granskningen i den omfattning lekmannarevisorn anser vara nödvändig. De ska lämna de upplysningar och den hjälp som lekmannarevisorn begär. Samma skyldigheter har, enligt andra stycket, styrelsen, den verkställande direktören, revisorn och lekmannarevisorn i ett dotterbolag gentemot en lekmannarevisor i moderbolaget.

I lagförarbetena berörs inte den nu aktuella tolkningsfrågan.

Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening kan lagtexten inte läsas på annat sätt än att förslag om granskning genom en särskild granskare måste framställas

Mål nr
5455-11

av en aktieägare på bolagsstämma i det bolag som granskningen ska avse. Det innebär att det inte är möjligt att på bolagsstämma i ett moderbolag väcka förslag om att särskild granskare ska utses i ett dotterbolag. Överklagandet ska därför bifallas.

Nils Dexe

Henrik Jermsten

Olle Stenman

Anita Saldén Enérus

Erik Nymansson

Kristina Andersson

Föredragande justitiesekreterare

Avd. II

Föredraget 2012-09-05